

HAFTA-1

İNKILAP VE İNKILAPLA İLGİLİ KAVRAMLAR

GİRİŞ

ALT BAŐLIKLAR

1. Devlet ve Unsurları
2. Evrim (Tekamöl)
3. İsyân (Ayaklanma)
4. Hükümet Darbesi
5. İhtilal
6. İnkılap (Devrim)

1- DEVLET VE UNSURLARI

Devlet ; bir milletin , ulusun veya bir arada ortak yaşama arzusu gösteren çeşitli insan topluluklarının sınırları belli olan bir toprak parçası üzerinde kendine özgü kuvvetiyle politik örgütlenmesi sonucu ortaya çıkan hukuki varlığıdır.

Bağımsız bir devletin oluşabilmesi için **insan , toprak** ve **otorite** koşullarının bir arada bulunması gerekir.

Devletin Unsurları

Devlet

Devlet "**çok yönlü**" ve "**soyut**" bir yapıdır. Bu nedenle her bir farklı bakış açısı, her disiplin, her ideoloji kendi devlet tanımını yapabilecektir.

İnsan unsuru

Halk ya da millet olarak adlandırılabilir. Bir devleti oluşturacak insanların sayısı hakkında bir alt sınır olmamakla birlikte niteliğe göre makul alt sınır kabul edilebilir.

Ülke unsuru

Ülke sınırları mutlak anlamda belli olan bir kara parçasını ifade etmez. Bu bağlamda devletin sınırları konusunda bir tartışma bulunması mümkündür.

Otorite unsuru

Siyasal iktidar olarak da adlandırılan bu unsur, topluluğun alelade bir kalabalık olmadığını, her şeyden önce kendisini yönetme kabiliyetine sahip olduğunun göstergesidir.

Egemenliğin Kaynağına Göre Devletler

MONARŞİK DEVLET

Egemenliğin tek kişiye ait olduğu devlettir. (Örn.: İspanya, İngiltere)

OLİGARŞİK DEVLET

Egemenliğin belli bir sınıf veya gruba ait olduğu devlet biçimi.

DEMOKRATİK DEVLET

Egemenliğin halka ait olduğu devlet biçimi.

TEOKRATİK DEVLET

Egemenliğin kaynağının dine dayandığı devlet biçimi. Din adamlarının sözü geçer. Her şeye din adamları karar verir.

Devlet Şekilleri

Üniter (Tekli)

Siyasi otoritenin tek merkezde toplandığı, merkezi otoritenin tek bir anayasa ile sağlandığı devletlerdir. (Örn.: Danimarka, Fransa, İngiltere, Türkiye)

Karma (Bileşik)

Birden fazla devletin kendi aralarında gerçekleştirdikleri bir anlaşma ile birleşmeleri sonucu oluşan devletlerdir.

Federasyon

Ortak bir anayasa altında birleşen devletlerin oluşturduğu devlet biçimidir. Bu tip devletlerin kendi anayasası, yürütme ve yargı organları vardır.

Konfederasyon

Bağımsız devletler tarafından egemenliklerini koruma şartı ile oluşturulan ve üye devletlere diledikleri zaman ayrılma hakkı tanıyan karma devlet biçimidir. (günümüzde örneği yoktur, eski İsviçre)

2- EVRİM (TEKAMÜL)

İnsan topluluklarının zaman içinde kendiliğinden yaşamış oldukları değişim ve gelişime **evrim** veya **tekamül** denir. Bir toplumun evrim geçirmesinde o toplumun *eğitim, kültür, bilim, bilinç düzeyi, ekonomik, coğrafi* vb. durumlar etkin rol oynar.

3- İSYAN (AYAKLANMA)

- Sorunları biriken toplumlarda bazen bir grup veya örgüt tarafından kışkırtılarak ortaya çıkan ayaklanmalar görülebilir. Belli bir programı olmayan, yıkılanın yerine neyi getireceği belli olmayan,devletin yasal güçleri tarafından etkisiz hale getirilen hareketlerdir.
- İsyân genellikle siyasal,sosyal ve ekonomik sorunların arttığı,devlet otoritesinin zaafa uğradığı,yönetim boşluğunun yaşandığı,iç ve dış kışkırtmaların yoğunlaştığı ortamlarda gelişir.

4- HÜKÜMET DARBESİ

Devlet ve toplumun temel kurumlarını düzeltme veya mevcut sistemi değiştirme amacı gütmeyen,yasalara uymaksızın mevcut iktidarı devirerek yönetimi ele geçirmeyi amaçlayan hareketlerdir.

4- HÜKÜMET DARBESİ

Genellikle kan dökülmeden yapılır ancak kanlı biçimde son bulan örnekleri de vardır. Geniş halk kitlelerinin desteği olmadan yapılması ve köklü bir değişim hareketi olmaması sebebiyle "*devrim*"den ayrılır.

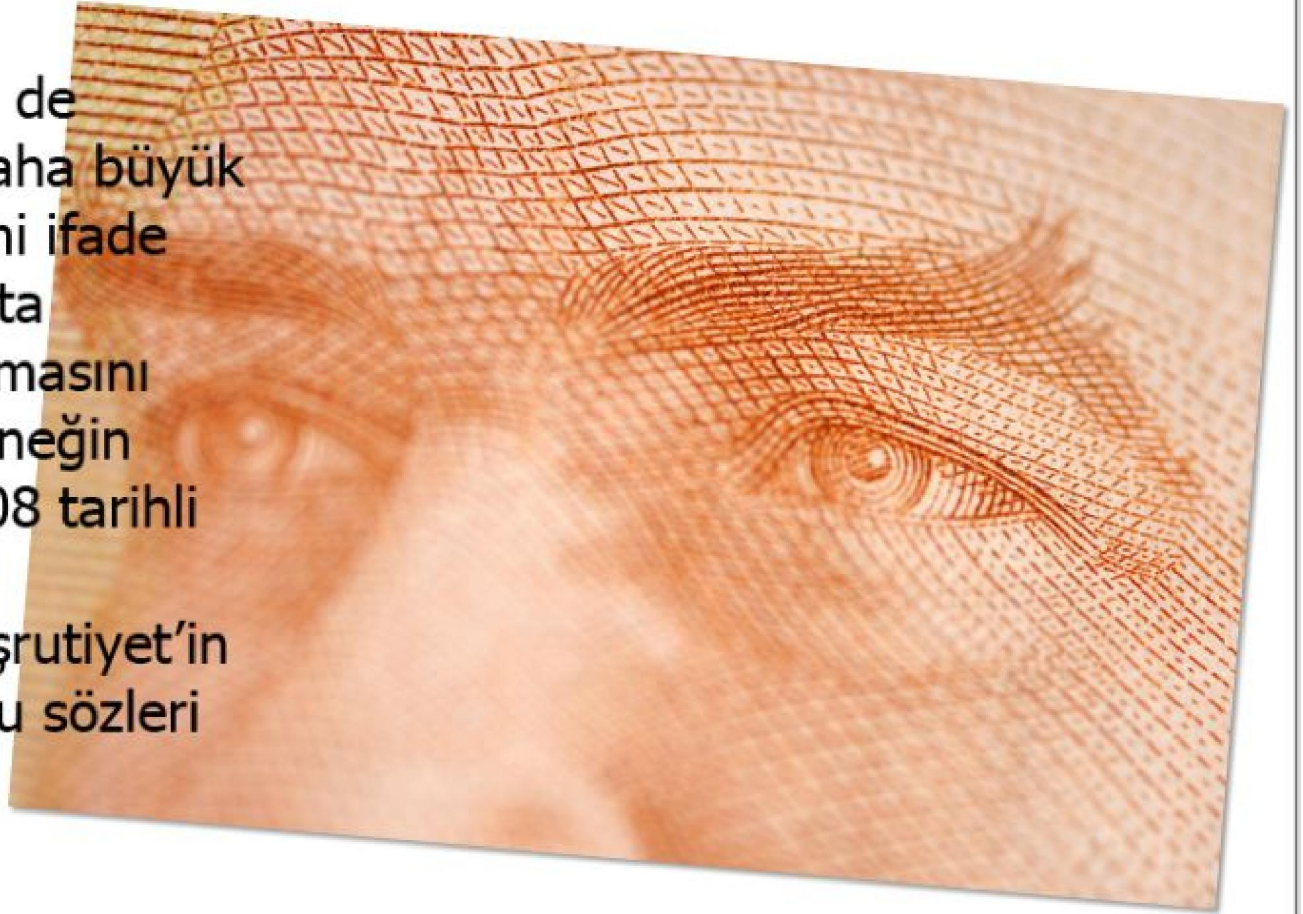
5- İHTİLAL

⇒ Devletin *siyasi yapısını, örgütünü, düzenini, ideolojik temellerini* değiştirmek amacıyla yasal yollar dışında zora başvurularak yapılan geniş çaplı hareketlerdir.

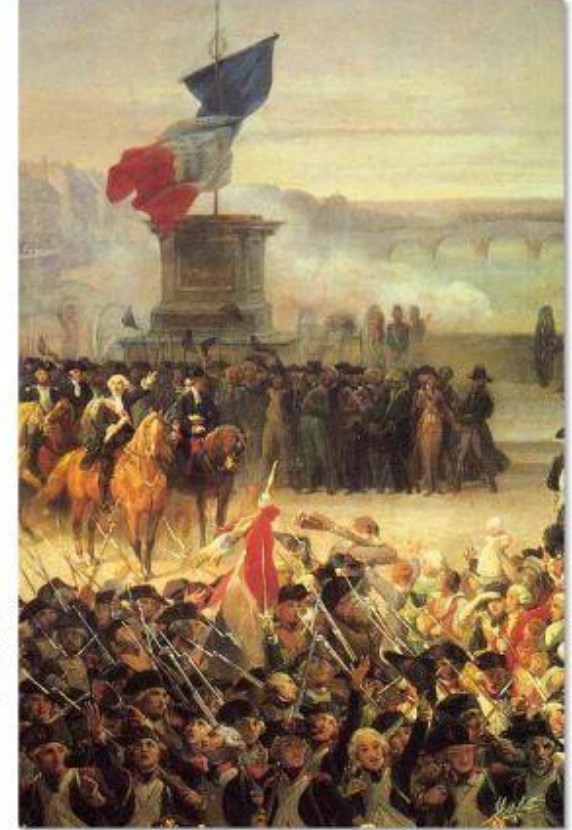
5- İHTİLAL

Bazı görüşlere göre de inkılâp, ihtilalden daha büyük ve köklü bir değişimi ifade etmekte, ihtilal adeta inkılâbın eylem aşamasını oluşturmaktadır. Örneğin Mustafa Kemal, 1908 tarihli İttihat ve Terakki Kongresi'nde II.Meşrutiyet'in ilanını kastederek şu sözleri söylemiştir:

6- İNKILAP (DEVİRİM)

- Bir ülkede devlet ve toplumun siyasi,sosyal ve ekonomik alanlar başta olmak üzere temel kurumlarının köklü,derin ve şiddetli bir şekilde değiştirilmesi,çağdaşlaştırılmasıdır.
- Atatürk inkılabın tanımını şöyle yapmaktadır: İnkılap,mevcut kurumları zorla değiştirmek demektir.Türk Milletini son asırlarda geri bırakmış olan kurumları yıkarak yerlerine milletin en yüksek çağdaş gereklere göre ilerlemesini sağlayacak yeni kurumlar koymuş olmaktadır.

ÜÇ BÜYÜK DEVRİM

FRANSIZ DEVRİMİ

RUS DEVRİMİ

TÜRK DEVRİMİ

Okları tıklayarak ilgili devrimle ilgili bilgi edinebilirsiniz.

Fransız Devrimi

Fransa'daki mutlak *monarşinin* devrilip, yerine *cumhuriyetin* kurulması ve Roma Katolik Kilisesi'nin ciddi reformlara gitmeye zorlanmasıdır. Avrupa ve Batı dünyası tarihinde bir dönüm noktasıdır.

Rus Devrimi

Asker ve sivil halkın Birinci Dünya Savaşı sırasında çektiği acılar, topraksız köylülerle işçilerin kökü eskiye dayanan hoşnutsuzluğunu daha da artırdı. Bunun yanı sıra askeri başarısızlıklar da imparatorluk topraklarında baskı altında yaşayan uluslar ve liberal burjuvalar karşısında baskıcı Çar rejimini zayıflattı. 1917’de kıtlığın neden olduğu sayısız işçi gösterileri devrime doğru atılan ilk adımdı.

Viladimir İlyiç Lenin 1870-1924

Türk Devrimi

“Türk milletini son yüzyıllarda geri bırakmış olan kurumları yıkarak yerlerine, milletin en yüksek uygar gereklere göre ilerlemesini sağlayacak yeni kurumları koymuş olmaktadır.”

Türk Devrimi

"Uçurum kenarında yıkık bir ülke... Türlü düşmanlarla kanlı boğuşmalar... Yıllarca süren savaş.. Ondan sonra, içerde ve dışarıda saygı ile tanınan yeni vatan, yeni sosyete, yeni devlet ve bunları başarmak için aralıksız devrimler.. işte Türk Devrimi'nin bir kısa ifadesi..."
1935 (Atatürk'ün S.D.I, s. 365)

KONU DEĞERLENDİRME SINAVI

BAŞLA

Çoktan Seçmeli Soru

1. Aşağıdakilerden hangisi Devleti meydana getiren **temel unsurlardan** biri değildir?

- ☐ A) Ülke
- ☐ B) Egemenlik
- ☐ C) Partiler
- ☐ D) Millet (insan unsuru)

2. Küçük devletçiklerin birleşmesiyle oluşan devlet çeşidi aşağıdakilerden hangisidir?

- ☐ A) Federasyon
- ☐ B) Konfederasyon
- ☐ C) Üniter
- ☐ D) Totaliter

3. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin yapısal özelliği aşağıdakilerden hangisi ile izah edilebilir?

- ☐ A) Konfederasyon
- ☐ B) Üniter ve demokratik
- ☐ C) Monarşik
- ☐ D) Federal

Çoktan Seçmeli Soru

4. Bağımsız devletlerin egemenlikleri saklı kalmak suretiyle oluşturdukları yapı aşağıdakilerden hangisidir?

- ☐ A) Federasyon
- ☐ B) Üniter
- ☐ C) Konfederasyon
- ☐ D) Başkanlık

5. Bir devletin uluslararası alanda hukuki kimlik kazanması aşağıdakilerden hangisiyle **kesinlik** kazanmaktadır?

- ☐ A) Bağımsızlık ilanıyla
- ☐ B) Devlet teşkilatının kurulmasıyla
- ☐ C) Siyasal partilerin kurulmasıyla
- ☐ D) Bağımsız devletler tarafından tanınmasıyla

Çoktan Seçmeli Soru

6. Bir sınıf veya zümrenin mutlak egemenliği ile yönetilen, temel hak ve özgürlüklerin kısıtlandığı veya baskı altında tutulduğu yönetim şekli aşağıdakilerden hangisidir?

- ☐ A) Teokrasi
- ☐ B) Demokrasi
- ☐ C) Oligarşi
- ☐ D) Meşruti

Doğru/Yanlış

7. Bir toplumda zaman içerisinde meydana gelen gelişme ve ilerlemelere **tekamül** veya **evrim** denir.

- ☐ Doğru
- ☐ Yanlış

Doğru/Yanlış

8. Tek başkent, tek anayasa, tek bayrak, tek yasama, yürütme ve yargı üniter devleti tanımlar.

- ☐ Doğru
- ☐ Yanlış

Doğru/Yanlış

9. Demokratik bir devlet **mutlaka** kuvvetler birliği ile yönetilir.

- ☐ Doğru
- ☐ Yanlış

Doğru/Yanlış

10. Bozulan ,eskiyen, ihtiyaca cevap vermeyen veya çağdışı kalmış kurum ve müesseseleri iyileştirmek için yapılan geniş çaplı ve köklü yeniliklere ıslahat denir.

- ☐ Doğru
- ☐ Yanlış

Doğru/Yanlış

11. Bir devlette mevcut iktidarı hukuk dışı bir şekilde devirme hareketi darbe olarak ifade edilir.

- ☐ Doğru
- ☐ Yanlış

Doğru/Yanlış

12. Türk İnkılabı İhtilal evresiyle başlamıştır.

- ☐ Doğru
- ☐ Yanlış

Doğru/Yanlış

13. Türk İnkılabı'nın çeşitli milletlere özgürlük yolunu açması onun **evrensel özellik** kazandığını göstermektedir.

- ☐ Doğru
- ☐ Yanlış